

Kuulsus jättis Georg Otsa rikkumata

Armastatud laulja tegi akvarelle, pastelle ja pliiatsijoonistusi ning isegi väga haigena saatis ta oma lähedastele lõbusaid pilte.

Järgmisel aastal täitub meie 20. sajandi suurima laulja sünnist sada aastat. Sel puhul meenutatakse teda armastusega koostatud väljapanekuga ajaloomuuseumi väärikas Suurgildi majas. "Selle näitusega püüame edasi anda seda, mida rahvas on Georg Otsa kui meie suure talendi vastu tundnud," ütles näituse kuraator Annely Kaldoja. "See on armastus, mida austajad tema vastu on ilmutanud. Me näitamegi Georg Otsa selle tundmuse kaudu, millega ta on seniajani publiku südamesse jäänud."

Kogu väljapanek alga laulja lahkumisega meie keskelt. "Mulle väga meeldib üks Kaarel Irdi tsitaat, mida näituse külastajad saavad siin lugeda," lausus Kaldoja. "Ird ütles, et kui Georg Otsa austajad oleksid saanud anda talle oma elu arvelt aastaid juurde, siis ta oleks võinud elada veel tuhandeid aastaid. See on ilus sissejuhatus kogu näitusele."

Molbert näitusel

Seinal on pilt Georg Otsa matusepäevast, tema ärasaatmise rongkäigust [Estonia teatrist Metsakalmistule](#), milles osales tuhandeid inimesi. Nii suurt rahvakogunemist polnud sõjajärgne Tallinn veel näinud.

Veidi enne surma andis Ots hea sõbra Aarne Miku palvel väriseva käega autogrammi Helga Tõnsoni Otsale pühendatud raamatule. "Autogrammi andmine oli tal nii käe sees, et selle puhul mingit värinat ei olnud. Siin on ka arstide meenutused, milline tore patsient Georg Ots oli," rääkis kuraator. "Näete, Ots joonistas isegi raskesti haigena lustliku pildi sellest, kuidas kaks kaunist õde tema eest hoolitsevad. Rõõmus meel ja optimism ei jätnud teda mitte kunagi. Näitusel näeme veel mitmeid Georg Otsa tehtud pilte, nende hulgas on kenad portreed abikaasast ja tütrest. Kui ta poleks nii pühendunult laulmisega tegelenud, võinuks temast ka kunstnik saada. Tema piltidelt vaatab vastu kogu see elurõõm ja elujõud, mis ta sees pulbitses. Ise väga haigena saatis ta niisuguse lõbusa joonistusega toetuse oma lähedastele inimestele. Tema toetas ju neid. Ta oli imetlusväärne inimene."

Ots tegi akvarelle, pastelle ja pliiatsijoonistusi, tema molbert on samuti näitusel välja pandud. Sõjapäevilt Jaroslavlis on väljas ka

pealinn.ee

18.11.2019 00:00

Ivo Karlep

Estonia teater

mõned Evald Okase joonistused, selleks ajaks oli joonistamist armastav Ots Okaselt juba mõningaid näpunäiteid saanud.

Välja pandud on ka klaver, mida Georg Ots mängis samuti laitmatult. Selle taga harjutas ta ka oma partiisid.

Kandis kuulsuse välja

Georg Otsalt on meil kõigil õppida eeskätt seda, kuidas ta tuli toime raskustega, tervisemurede ja kuulsusega. Just kuulsuse talumine on paljudele üle jõu käiv katsumus, mis viib rajalt kõrvale.

"Ots oli väga hea näide sellest, kuidas kuulsus inimest ära ei riku," nentis Kaldoja. Seepärast soovitas ta tulla näitust vaatama just noortel, kes pole Georg Otsa esinemas kuulnud ega tea temast eriti palju. "Vahepeal, üheksakümnendatel, püüti meie kuulus laulja kodumaal hoopis maha vaikida, temast ei räägitud midagi. Pole siis imestada, et sel ajal üles kasvanud noored teavad rohkem laeva, mille nimi oli Georg Ots. Olen ka kuulnud küsimust, et ei tea, miks inimesele on laeva nimi pandud."

Kõndides Georg Otsa tänavat mööda Estonia teatri juurde ei tea sugugi kõik, kes see mees oli. Veel vähem aga teatakse, et meie päiksesüsteemis tiirleb Marsi ja Jupiteri vahel ümber Päikese ka kümnekilomeetrise läbimõõduga väikeplaneet, mille nimi on Georg Ots. See näitab teadlaste lugupidamist laulja vastu.

Ots pandi noorena õppima Tallinna prantsuse lütseumi, mis oli tol ajal muidugi ka eliitkool. Georg Ots valdas paljusid keeli ja kõigis neis oli tal hea diktsioon. "Me hindame ju Georg Otsa ilusat eesti keelt, kõik sõnad olid ja on lindistustel praegugi väga selgelt arusaadavad," ütles Kaldoja. "Sama hindas ka Vene publik, nad lausa imestasid, kui hästi ta hääldas lauldes iga fraasi, nii et ükski silp ei jäänud arusaamatuks. Lisaks tema imeline, lausa sugesttiivne hää. Kui Georg Otsa kuulata, siis saab kohe aru, millest ta laulab, sest ta pani laulmisse kogu oma hinge. Ta oli ka laval väga hea näitleja.

Me näeme siin piltidel veel Georg Otsa kui sportlast. Ta oli väga hea ujuja. Tema mälestuseks toimub seni üle Tamula järve ujumine, mille ta kord enne sõda oli võitnud. Ta on ka ise öelnud, et ujuja kopsud on talle lauljana väga palju andnud. Veel on siin Otsa diplomeid laskevõistlustelt."

Georg ei uppunud koos aurikuga

Näitusesaalis edasi minnes saame ka teada, kuidas aurik Sibir, millega mobiliseeritud, nende hulgas Ots, olid Tallinnast teel Venemaale, sai merel pommitabamuse ja läks põhja, ning kuidas sportlane Ots ikkagi ujus kaldale. Isa Karl Ots meenutas, et kui nad

kuulsid, et laev, millel viibis Georg, sai hukka, olid nad kindlad, et poeg on surnud. Tema esimene abikaasa Margot, jõuka veinikaupmehe tütar, arvas samuti, et ta mees on hukkunud, ning läks koos vanematega enne Nõukogude vägede tulekut Saksamaale.

"Sel näitusel pole me aga tahtnud väga süveneda Georg Otsa naistelugudesse, oleme lihtsalt ära markeerinud tema kolm abielu. Aga austajaid oli tal elu jooksul muidugi palju. Naised sõitsid isegi Venemaalt kohale ja läksid talle ukse taha," selgitas Kaldoja.

Esimesed lavale astumised toimusid Otsal Jaroslavlis Eesti kunstiansamblitega. Alguses oli ta koorilaulja, hiljem juba solist. "Georg Ots ise on öelnud, et alles sõjapäevil Jaroslavlis sai ta aru, kuidas muusika võib mõjuda inimesele, kuidas see suudab lohutada. Laul viib sind teise keskkonda, mõjutab emotsionaalselt, muudab paremaks," lausus Kaldoja.

Näituse fännitunnelis on kahel pool seintel laulja austajate kirjad. Neid tuli kogu aeg tohutult ja kõigile ei jõudnud ta muidugi vastata. Aga seal on ka üks vastus, kus ta tänab ilusti kirja autorit ja ütleb, et tal muudab meele heaks, kui keegi ikka leiab tema kohta mõne hea sõna. Kas see kiri ka adressaadini jõudis, seda näituse kuraator ei tea. See leiti kõikide teiste kirjade hulgast, mille laulja ise on omal ajal teatri- ja muusikamuuseumisse toonud. Väga palju on kõikjalt NSV Liidust saadetud venekeelseid kirju, sekka ka mõned soomekeelsed ja lätikeelnegi. Eks ta vastas, nii palju kui jõudis, aga tema esinemiste graafik oli nii tihe. Vaba aega palju ei jäänud. Ja need harvad hetked, mis olid, armastas ta veeta Võsul ja kala püüda.

Eri Klas mängis Otsa püksirihmaga rongi

Ajal, mil dirigent Eri Klas oli väike, ei tundnud keegi Georg Otsa kui lauljat, vaid ikka kui uujat.

"Jaroslavlis elasime võõrastemaja tüüpi elamus, minu ema ja mina kunstnik Aino Bachiga ühes toas, vastastões elas Georg Ots," on meenutanud dirigent Eri Klas. "Tema ei olnud siis kuulus laulja, vaid väga tuntud ujuja, kes kuidagi, nagu räägiti, isegi läbi tutvuste, sai meeskoori lauljaks. Rohkem kasutati teda lavatöölisenä, kuigi ta oli muusikat õppinud. Muide, klaverimängu minu ema juures. Mul on meeles, kuidas ma Georg Otsa püksirihmaga, mis oligi mu esimene mänguasi, rongi mängisin. Püksirihma pidin lõpuks tagastama, muidu oleksid tema püksid maha kukkunud. Neid rihmu ei olnud tol ajal nii palju ja vaevalt üldse niisuguseid asju lihtsalt mälestuseks ära antakse."

Viiu Härm mõtles, et väljend "haltuuraots" on Georg Otsa tütre nimi

Lavastaja Arne Mikk meenutas, et kuigi austajad teatasid, et saavad küll aru, et "Traviata" etenduses peab suur valgus olema Violetta peal, leidsid nad, et Georg Ots ei tohi mingil juhul pimedusse jääda.

Luuletaja Viiu Härmi jutu järgi oli Georg Ots tema väga suur armastus lapsepõlves, ja et kui isal olid sõbrad külas, siis nad rääkisid ikka "ühest haltuura otsast". Viiu arvas, et tegemist on Georg Otsa tütreaga, kelle eesnimi on Haltuura ja perekonnanimi Ots. Ta kadestas seda tüdrukut, kellest kogu aeg räägiti, ja kujutles, kui ilus ta pidi olema, et temast nii palju räägitakse.

Kustav Agu Püümann, kes elas Georg Otsaga ühes majas, on aga oma lapsepõlvest meenutanud, kuidas Leningradi ja Moskva daamid käisid Otsa sünnipäeval talle lilli toomas, piirasid maja sisse ja Georg palus siis poistel kolme rubla eest need lilled talle korterisse tuua.

Ühes Õhtulehe karikatuurivõistluse töös vaatab aga keegi daam läbi lukuaugu koridoris etendust ja ohkab: heldus küll, Georg Ots vaatab mulle nüüd otse silma sisse. Niisugune tunne tekib ju sageli – et lauldakse just mulle. Seegi oli Otsa kuulsuse üks võti. Aga ta oskas selle kuulsuse paine all hästi hakkama saada. Üks austaja on lõiganud välja arvustusi ja kavalehti, lisanud neile oma muljeid Otsa esinemistest ning kleepinud albumisse. Teine austaja on samuti koostanud lauljale pühendatud albumi ja saatnud selle Georgi kolmandale abikaasale Ilonale.

Kõige rohkem kuulsust tõi Georg Otsale vene publiku ees Mister X-i aaria samanimelisest filmist. Seda nägid miljonid inimesed üle terve suure maa. Palju kuulsust tõi talle ka Jevgeni Onegini roll, just nimosalise aaria, mida lasti lugematu hulk kordi ka raadiost. Saaremaa valssi teavad aga paljud soomlased, ja käivad ka praegu usinalt Saaremaad külastamas.

Muidugi on näitusel üles loetud Georg Otsa kõik olulisemad rollid [Estonia teatris](#) ning samas ripuvad kostüümid, mida ta neid tegelaskujusid kehastades kandis. Deemoni kostüümiga käis ta ka Venemaal, see tume keep sai talle kuidagi eriliselt armsaks. Selle võttis ta alati kaasa, aga teisi rolle kehastas külalisena esinedes kohalike teatrite kostüüme kandes.

[Georg Otsa õe dr Maret Purde avameelne pihtimus: Georgil ei vedanud naistega \(51%\)](#)

kroonika.delfi.ee 21.11.2019

[Georgi süü on selles, et ta suri ära \(52%\)](#)

Kroonika 22.11.2019

[GALERII I ROHKEM KUI IIAL VAREM: Georg Otsa juubelinäitusel näeb isegi tema austajannade kirju \(55%\)](#)

ohtuleht.ee 17.10.2019

[Minu mälestused Georg Otsast \(58%\)](#)

Hiiu Leht 22.11.2019

[Viiu Härm mõtles, et väljend «haltuuraots» on Georg Otsa tütre nimi \(64%\)](#)

Pealinn 18.11.2019

[Georg Ots teadis, et temast saab kord muuseumieksponaat \(66%\)](#)

kultuur.err.ee 17.11.2019

[Kuulsus jättis Georg Otsa rikkumata \(96%\)](#)

Pealinn 18.11.2019